

השטן



זלמן לביוש

צ'רלס לוחטון

"כל מתח החיים בגן־העדן הוא קשה מנשוא. פשטה שמועה שגירשוני משם, אך האמת היא, שלא היה כוח שיכריחני להישאר שם."

דונה אננה



חנה מרון

אננס מורהד

"אני — בגיהנום? והרי התוודיתי על חטאי... על יותר מכפי שחטאתי. הן, אם כן, הרי יכולתי לחטוא הרבה יותר!"

מה נשמע בגיהנוס?

זואן נופל אל תהום הגיהנום, מתחיל המאמר הדרמטי של בראנרד שו, דון־זואן בגיהנום. שהוא רק קטע מתוך הצגתו אדם ואדם עליון, הצריכה להימשך בשלימותה שמונה שעות. מאחר שקהל רגיל מתקשה לעכל הצגה כה ארוכה, נהגו התאטרונים להשמיט תמונה זו מהצגת המחזה. אולם השחקן והבמאי צ'רלס נוהטון החליט לפני שנים אחדות לעשות ההיפך: להשמיט את המחזה ולהציג את התמונה המושמטת. כך נולדה הצגת דון־זואן בגיהנום, בה השתתפו, נוסף ללוחטון עצמו, שארל בואייה, סיר סרדיק הארדהיק ואגנס מורהאד. השחקנים התייחסו למבצע זה כאל ניסיון אמנותי מעניין שימשוך קהל משכילים מצומצם. הם עצמם הופתעו כאשר הצגתם, שנערכה בצורת קריאה מתוך הספרים, ללא כל תפאורות ואביזרי־במה, זכתה להצלחה עצומה ולא ירדה מן הבמה במשך שנתיים תמימות.

★ ★ ★

ברוך זאת החליטו ללכת גם ארבעה שחקני התיאטרון הקאמרי, המופיעים השבוע בהצגת הבכורה של דון־זואן בגיהנום, לאחר שהקדישו ביוזמת עצמם את מיטב זמנם הפנוי לחזרות, מחוץ למסגרת העבודה השוטפת של התיאטרון. גם הם אינם יודעים לפי שעה, אם תהיה זאת הצלחה מפתיעה, או ניסיון אמנותי מעניין המכחן לקהל משכילים בלבד.

תוכחה הורה בדון־זואן שישוב מדרכו הנלוזה. אך דון־זואן מילא פיו צחוק ובבדיחות דעתו הומין את הפסל לסעוד עמו פת־ערבית. ומה נדהם דון־זואן קלהדעת, כי בהגיע שעת הסעודה, נפתחה הדלת והפסל הופיע. הושיט לו דון־זואן את ידו לברכת שלום, אך אצבעות השיש של הפסל אחזו, ככצבת ברזל, את כף ידו המושטת ולא הרפו ממנה. והפסל פתח את פיו וקרא: "חזור בך, דון־זואן! הרף ממעשיך החטאים והיטיבך דרכיך." "לא אשנה את דרכי", השיב דון־זואן. פתאום נפתח פתח בריצפת הבית והפסל השליך את דון־זואן לשאול תחתית, אל הגיהנום.

★ ★ ★

גדה זאת גירתה במשך שנים רבות את דמיונו היוצר של הסופר ג'ורג' ברנארד שו, כפי שגירתה את דמיונם של אמנים רבים לפניו, כביירון, פושקין ומוצארט. בדיוק במקום בו נגמרת האופרה של מוצארט, כאשר דון־

אגדה ספרדית עתיקה מן המאה השש־עשרה מספרת מעשה בעלם כן־אצילים, דון־זואן שמו, שהיה משוטט לו על פני ספרד ושוחזר הרפתקות אהבים, מפתה כל אשה שנשאה חן בעיניו ולבסוף בורח ממנה ועוזבה לאנחות.

לילה אחד, הצליח דון־זואן להתגנב לחדר משכבה של דונה אננה וניסה להתעלס עמה באהבים, כדרכו. אך היא נאבקה עמו והזעיקה את אביה, הוא דון גונזאלו, איש הצבא רסי־המעלה והקומנדור של המחוז. כמנהג הימים ההם, קרא האב את דון־זואן לדור־קרב. ובמלחמת־שניים זו נפל שדוד, בהגינו על כבוד בתו שחולל.

קרובי משפחתו של הקומנדור הציבו אנדרטה על קברו, פסל דמותו כשר צבא. ודון־זואן המשיך בתעלוליו וגם הצליח. אך יום אחד, בהיותו מתחבא מחמת זעמו של המלך שרדפו, נקלע דון־זואן אל חצר בית־הכנסייה, שבה עמד פסלו של הקומנדור. לפתע, פתח פסל השיש את פיו ובדברי

הפסל



גרשון פלוטקין

סיר סרדיק הרדוויק

"אין לי כל צורך לדעת מדוע אני נהנה. מנסיוני ידעתי שהתענוגות אינם טובלים שמהררים בהם."

דון־זואן



יוסף ירין

שארל בואייה

"הנישואין הוא המוסד המושחת מכל אשר יסד האדם... וזהו סוד הפופר־לאריות שלו."